

Легенда старого Моряка (Частини 4, 5)

Семюел Тейлор Колрідж

ЧАСТИНА IV

"Боюсь тебе, старий моряк!
боюсь худезних рук!
Засмаглий, довгий ти й сухий,
Ребристий мов пісок.
Боюсь блискуче око те
Й худезних рук, сухих", –
Весільний Гостю, тіло це,
Не опаде до ніг!

Один, один, усе один,
Один і моря шир!
Святих не стрів, щоб дали спин
Агонії в душі.

Людей багато, красаота!
І всі вже без життя,
І безліч слизняків довкіл
Жили, і з ними – я.

Дививсь на море я гниле,
І погляд свій відвів,
Дививсь на палубу гнилу,
І бачив там мерців.

Дививсь на небо й Бога звав,
Та як Його молив –
Злий шепіт серце робить враз,
Сухим, неначе пил.

Стулив повіки й так тримав,
А пульс в очах гримів,
У висі і в море, знову ввись,
Тягар мов на очах навис –

Тих, біля ніг, мерців.

Холодний піт пропав у них
Ні паху, ні гниття,
Очей же погляди отих
Не підуть в забуття.

До пекла, сироти прокльон,
Дух скине з висоти.
Але ж! Жахливіше цього,
Як в мертвім оці бачиш ти
Прокльон, сім днів з ночами той
І смерті не знайти.

Угору Місяць хід вершив,
Він вільний угорі,
Спокійно плив і поряд з ним –
Одна чи дві зорі.

Проміння – жарт його з глибин,
Як іній в квітня дні,
Та там, де корабельна тінь,
Вогонь чарівних мерехтінь
Жахливо червонів.

Де тої тіні не було
Я бачив змії морських,
Їх сяяв білим пінний слід
І як з води пускались в літ –
Сніжило сяйво з них.

У межах тіні корабля
Наряд їх був палкий –
Синь, блиск зелений, оксамит,
Звиваючись пливли і слід –
Мов спалах золотий.

О, щастя бачити живе!
Красу тих тіл буття –
Кохання струм із серця б'є,
Й благословив їх я,

З небес мене хтось пожалів,
Й благословив їх я.

Тут враз молитися я зміг
І з шиї, заодно,
Зірвавсь в море Альбатрос,
Свинцем пішов на дно.

ЧАСТИНА V

О, спати! Ніжна то є річ,
Між полюсів це скрізь!
Маріє, слався! Твій, з Небес,
Сон ніжний, сповнений чудес,
У серці оселивсь.

Ті відра з палуби дурні,
Пусті були вони,
Наснились повні від роси,
І перервав дощ сни.

У горлі холод, вільгість губ,
Сире вбрання було,
Був п'яним, звісно, уві сні,
І тіло теж пило.

Кінцівок рух не відчував –
Такий легкий, немов,
Помер здалося уві сні
Й до неба кличе зов.

І звуки вітру я почув,
Хоча і неблизькі,
Але гойдав вітрила він,
Що зношені й тонкі.

Вгорі повітря ожило!
Й вогню там язики,
Туди-сюди, їх сто мабуть!
Й туди-сюди, їх буйна путь,
Між них, в танку, зірки.

І вітер голосніш реве,
Й вітрил шум в такт вітрам,
І з хмари чорної дощ лє,
І Місяць скраю там.

Розвіяв вітер хмари тьму,
Та Місяць не тікав,
Як водоспад із вишини
Упала блискавка униз,
Широка, мов ріка.

До нас той вітер не достав,
Та корабель пливе!
Під сяйвом блискавки з небес
Стогнало неживе.

Їх стогін, рухи мертвих тіл,
Мовчазних, мов сліпих,
Дивує навіть уві сні,
Те воскресіння їх.

Керманич вів наш корабель,
Без вітру, даль ясна,
Всі по канатам моряки –
З них кожен місце знав,
Кінцівок рух їх без життя,
Команда ми страшна.

Син брата біля мене був,
Пліч-о-пліч, тіло ось,
Тягнули з ним канат один,
Та він мовчав чогось.

"Боюсь тебе, старий Моряк!"
Весільний Гість, тихіш!
Не втікачі від пекла то,
До тіл своїх вернувся хто,
То душі всіх чистіш.

Бо на світанку всі вони
До щогли підійшли,

Солодкі звуки з їхніх вуст
І з тіл їх потекли.

Солодких звуків карусель,
Стрибки до Сонця їх,
Назад повільний знову хід –
Гармоній звуків тих.

Було, що падав з-під небес
Спів жайвора униз
Було, що всі малі пташки,
Співали разом залюбки
Ті милі співуни!

І ось, немовби то оркестр,
Ось флейта, що сумна,
А ось і ангельські пісні
І в небі тиш одна.

Все затихає, між вітрил
Приємний шум лише,
Шум, наче скрите джерельце
У лісі, що тече,
І лісу, всю червневу ніч,
Тихенько щось рече.

До полудня плив корабель,
Був штиль увесь цей час,
Повільно ми без вітру йшли,
Тягло щось знизу нас.

Хто мчав на дев'ять сажнів вглиб,
З країв імли весь час,
Той саме дух, це саме він,
Так жваво рухав нас.
Опівдні вщухнув шум вітрил
І корабля рух згас.

Завмерло Сонце угорі
І щогла разом з ним,
Та за хвилину ожила,

Був рух її стрімким –
Вперед, назад, тривожний той,
Був рух її стрімким.

І, наче диким скакуном,
Зривається сторчма,
Кров приливає в голові
І у очах пітьма.

Як довго був у забутті,
Сказати не проси,
Та поки знов я не ожив,
Душа почула кілька слів,
Два дивні голоси.

"Це він?", – спитав один, – "Це той?
Будь свідком, о, Христос!
Загинув від його стріли
Безвинний Альбатрос.

Самотній і могутній дух,
В краях імли тих жив,
Любив ту пташку, а вона –
Того, хто її вбив".

М'якіший голос відповів,
Роса медова мов,
Сказав: "Покаявся вже він,
І буде знов, і знов".

Переклад Віталія Гречки